

UOT 94(479.24)

İLQAR ABDULLAYEV

*Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, MLK-nın
tarix müəllimi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru,
əməkdar müəllim
ilqar.heyderoglu@mail.ru*

**AZƏRBAYCAN SSR-də AĞIR SƏNAYENİN MÜASİR İSTEHSAL
SAHƏLƏRİNİN YARANMASI (1969-1982-ci illərdə)**

DOI: <https://doi.org/10.36719/2708-065X/114/127-131>

Bu məqalədə Respublikamızda 1969-1982-ci illər ərzində o dövrlər üçün çox müxtəlif sahələr olan elektronika, cihazqayırma, radiotexnika, dəzgahqayırma və s. sahələrdə olan inkişafdan danışılır. Haqqında söz gedən məqalədə adları çəkilən müxtəlif sahələrin inkişafı üçün Respublika rəhbərliyinin necə müvafiq addımlar atması, bu sahələrin inkişaf etdirilməsindən ötrü hansı müvafiq qərarların qəbul edilməsi də nəzərdən keçirilir. Burada göstərilən sahələrin inkişafı ilə yanaşı bu sahənin inkişafında olan nöqsanlara da toxunulmuşdur.

Açar sözlər: elmi-texniki tərəqqi, müasir istehsal sahələri, kadr, elektrotexnika, cihazqayırma.

Giriş. 70-80-cı illərdə iqtisadi-sosial inkişafın fərqləndirici xüsusiyyətlərindən biri də ondan ibarət idi ki, bu illərdə respublika sənayesinin strukturunda ciddi dəyişikliklər baş verir, yeni və müasir istehsal sahələri yaradılır, elmi-texniki tərəqqini müəyyən edən sahələr sürətlə inkişaf edir və yeniləri meydana gəlirdi. 1971-1980-cı illərdə bu sahələrdə istehsalın həcmi 2,8 dəfə artmış, elektron, radiotexnika və digər yeni sənaye sahələri işə salınmış və onların intensiv inkişafı üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdü. Bütövlükdə müxtəlif sahələr – yeni sahələrin xüsusi çəkisi 1969-cu ildəki 22,2 %-ə qarşı 1980-cı ildə 27,8% artmışdı [11, s.48].

Əsas hissə. Aparılan tədqiqatlar sübut edir ki, bu sahədə bir sıra strateji addımlar 70-ci illərin ortalarında atılmışdır. Belə ki, Azərbaycan KP MK Bürosunun 20 avqust 1975-ci il tarixli iclasının 132 №li Protokolu ilə tanışlıqdan aydın olur ki, burada Sovet Azərbaycanının 50 illiyi adına Bakı Aqreqat İstehsal-Konstruktor Birliyinin daha da inkişaf etdirilməsi tədbirləri haqqında Qərarın qəbul edilməsindən danışılır və burada Azərbaycan KP MK-nın, Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin və SSRİ Aviasiya Sənayesi Nazirliyinin müvafiq qərar layihəsi qəbul olunmuşdur. Qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Azərbaycan KP MK-nın, Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin və SSRİ Aviasiya Sənayesi Nazirliyinin Sovet Azərbaycanının 50 illiyi adına Bakı Aqreqat İstehsal-Konstruktor Birliyinin daha da inkişaf etdirilməsi tədbirləri haqqında qərarında yerüstü kondisionerlərin yaradılması və istehsalı üzrə xüsusi mütəxəssislərin, habelə “Strij” tipli pilotsuz təyyarə - kəşfiyyatçıların hazırlanması üçün kadrların ixtisasının artırılmasını təmin etməkdən ötrü haqqında söz gedən müəssisənin nəzdində istehsalın idarə edilməsi işində Aviasiya Sənayesi Nazirliyi tərəfindən təhsil müəssisələrinin açılması nəzərdə tutulurdu [1].

Onu xüsusilə qeyd etmək yerinə düşərdi ki, vaxtı ilə Sovet Azərbaycanının 50 illiyi adına Bakı Aqreqat İstehsal-Konstruktor Birliyinin daha da inkişaf etdirilməsi tədbirlər haqqındakı qərar “tam məxfi” qurumi ilə çap edilmişdir. Təbiidir ki, 70-ci illərin ortalarında SSRİ kimi super dövlətin mövcudluğu dövründə Bakıda “Strij” tipli pilotsuz kəşfiyyatçı – təyyarənin istehsalının təşkili respublikanın gələcək inkişafına təkan idi. “1976 – 1980-cı illərdə respublikada sənayenin ayrı-ayrı sahələrinin inkişaf etdirilməsinə dair Azərbaycan KP MK-sı təkliflərinin nəzərdən keçirilməsinin nəticələri barədə” keçmiş Sov.İKP MK-nın qəbul etdiyi qərar sənayenin strukturunun təkmilləşdirilməsində, yeni – müasir sahələrin yaradılmasında mühüm addım oldu. Elmi – texniki tərəqqini müəyyən edən yeni sənaye sahələrinin artım sürəti 70-ci illərdə 1,5 dəfə yüksəlmişdi [3].

Qeyd olunan qərarla Azərbaycanda bütün xalq təsərrüfatının yeni texnika ilə təchiz edilməsinin maddi əsası olan maşınqayırmanın yeni sahələrinin sürətlə inkişaf etdirilməsi, elektrotexnika,

cihazqayırma, elektron, dəzgahqayırma və avtomobil sənayesinin güclü müəssisələrini tikmək, əvvəlki illərdə tikilmiş sənaye müəssisələrini yeni texnika ilə təchiz etmək, genişləndirmək və yenidən qurmaq nəzərdə tutulmuşdu. Müəyyən edilmiş bu proqramın həyata keçirilməsi dörd ildə (1977-1980-ci illərdə) istehsalın həcmi elektrotexnika sənayesində 12,6 %, cihazqayırmada 1,9 dəfə artırmağa imkan vermişdi [5].

70-ci illərin II yarısında tikilmiş Bakı Məişət Kondisionerləri zavodu respublikada elektrotexnika sənayesinin əsasına çevrilmişdi. Həmin dövrdə bu müəssisə keçmiş SSRİ –də ən iri məişət kondisioneri zavodu idi və ildə 400 min süni iqlim aparatı buraxırdı [5]. Respublikamızda 1978-1979-cu illərdə radio maşınqayırma, iri elektrotermik soba zavodlarının, məişət cihazlarını avtomatik idarəetmə qurğuları istehsal edən zavodun, cihazqayırma zavodunun ikinci növbəsinin, elektron hesablama maşınlarına (EHM) xidmət edən məhəlli mərkəzin və digər müəssisələrin tikintisinə başlanmışdı.

Respublikada 70-ci illərdə əlvan metallurgiyanın çoxsahəli kompleksi də yaradılmışdı. Sumqayıtda alüminium istehsalına başlanılmış, Kirovabad (Gəncə) alüminium zavodunda alüminium oksidi, sulfat turşusu və kalium sulfat alınmaqla alüminiumun kompleks emalı dünyada ilk dəfə olaraq mənimsənilmişdi [11, s.60]. Həmçinin bu dövrdə bir çox xarici firmalar alüminiumun filizlərindən istifadə edilməsinin Azərbaycan metallurqları tərəfindən işlənilib hazırlanmış prosesi üçün lisenziya almışdılar. Ölkədə ilk dəfə olaraq Bakı alüminium prokatı zavodunda mütərəqqi texnologiya – tökmə ilə prokatın birləşdirilməsi metodu vasitəsilə külçəsiz prokat texnologiyası tətbiq edilmişdi. (Yenə orada) Kirovabad (Gəncə) alüminium zavodunda istifadəyə verilmiş qurğularda boksitlər emalının yeni mütərəqqi texnologiyasının tamamilə mənimsənilməsi planlaşdırılmış və buna qismən nail olunmuşdu [12, s. 99].

70-ci illərin sonuna yaxın - 80-cı illərin əvvəllərində respublikada sənayenin strukturunda yeni yaradılan və istehsal həcmi getdikcə genişləndirilən sahələrdən biri də Gəncə alüminium zavodu idi. Bu illərdə zavodun yenidən qurulmasında və genişləndirilməsində xeyli işlər görülmüşdü. Nəticədə alüminium oksidi istehsal edən qurğuların gücü 5 dəfə, sulfat turşusu istehsal edən qurğuların gücü 2 dəfə, mineral gübrələr istehsal edən qurğuların gücünü 4 dəfə artırmaq mümkün olmuşdu.

Yeni yaradılan ağır sənaye sahələrindən hesab edilən qara və əlvan metallurgiya sahələrində də bir sıra nəzərə çarpacaq uğurlar əldə edilmişdi. Belə ki, 70-ci illərdə əlvan metallurgiya sənayesində məhsul istehsalının artım sürəti bütünlükdə ağır sənaye üzrə göstəricidən artıq olmuşdu. Qara metallurgiya müəssisələrində, xüsusilə Azərbaycan boru-prokat zavodunda təşkilati və texniki tədbirlərin həyata keçirilməsi burada polad borular istehsalının artırılmasına səbəb olmuşdu. 70-ci illərdə əlvan metallurgiya üzrə bir neçə yeni müəssisə və istehsal sahəsi işə salınmışdı. Bunlara misal olaraq Bakı Melixor qablar zavodunu, Bakı tikinti konstruksiyaları müəssisələrini misal çəkmək olar.

70-ci illərdə Azərbaycan boru prokatı zavodunda bir sıra yenidənqurma işləri həyata keçirilmiş və nəticədə bu müəssisə istehsal həcminə və texniki təchizata görə keçmiş Sovetlər İttifaqında neft boruları istehsalı üzrə ən iri müəssisəyə çevrilmişdi. Bu illərdə zavodun istehsal etdiyi məhsuldan ölkənin və 17 xarici dövlətin neft rayonlarında geniş istifadə edilirdi [11, s.48].

Sibirin neft yataqlarından istifadə olunmasına kömək göstərilməsi məqsədilə Azərbaycan boru-prokatı zavodunun əməkçiləri Ukrayna alimləri ilə birlikdə dünya praktikasında ilk dəfə olaraq Qərbi Sibir, Uzaq Şərq, Şimal şəraitində neft texniki qurğuları üçün xüsusi borular istehsalını həyata keçirmişdi. 70-ci illərin II yarısı – 80-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda boru-prokatı zavodunda məhsul buraxılışı xeyli artırıldı. Burada istehsalın texniki səviyyəsinin yüksəldilməsi, boru pressləyən, boru yonan, texnoloji kəşfiyyat boruları istehsal edən iri sexin tikilməsi nəzərdə tutulmuşdu ki, bu da 80-cı illərin əvvəllərində tikilib başa çatdırılmışdı.

70-ci illərin sonu – 80-cı illərin əvvəllərində respublikada energetika komplekslərinin yeni mütərəqqi sahələri meydana gəlmiş, respublika rəhbərliyinin – Ulu Öndərimiz H.Əliyev cənablarının gördüyü mühüm işlərin nəticəsində Azərbaycanda 18 iri elektrik stansiyasından ibarət böyük bir energetika kompleksi yaradılmışdı. Bu elektrik stansiyaları ildə 15,2 milyard kilovat – saat elektrik enerjisi istehsal edirdi [4]. 1976-1980-cı illərdə Kür çayı üzərində 380 min kilovat saat gücündə

Şəmkir su – elektrik stansiyası və 1200 min kilovat saat gücündə Azərbaycan DRES –in və 120 min hektar torpağı suvarmaq üçün su dəryaçasının tikintisinə başlanılmışdı [6]. Sonrakı illərdə bu sahələrin istifadəyə verilməsi ilə respublikada energetika sistemi xeyli yaxşılaşmış və onun müəyyən edilmiş gücü 1,6 dəfə, elektrik enerjisinin istehsalı isə 8 milyard kilovat saat artmışdı [10, s.32]. Lakin bütövlükdə elektroenergetikanın inkişaf sürəti respublika xalq təsərrüfatının artan tələbatından geri qalırdı.

Təsədüfi deyildi ki, Respublika partiya təşkilatının XXX qurultayında hesabat məruzəsi ilə çıxış edən H.Əliyev qeyd etmişdir ki, “indi respublikada tələb edildiyindən 2 milyard kilovat saat az elektrik enerjisi istehsal edilir. Kəsir Zaqafqaziya birləşmiş sistemindən elektrik enerjisi alınması hesabına ödənilir” [10, s.32].

Bu gerilik həmin dövrdə Azərbaycan Baş Energetika və Elektrikləşdirmə İdarəsinin işindəki ciddi nöqsanların ləng aradan qaldırılması ilə bağlı idi. Həmin nöqsanlar Azərbaycan KP MK-nın qərarında da göstərilmişdi. Hər şeydən əvvəl, Baş İdarə sistemində elektrik avadanlıqlarından istifadə səviyyəsi çox aşağı idi, şəbəkələrdə elektrik enerjisi itkisi, elektrik stansiyalarında yanacaq məsrəfi çox idi.

70-ci illərin ikinci yarısından başlayaraq respublikada yeni yaradılan müəssisələrdən sayılan Sumqayıt alüminium zavodunda texniki avadanlığın modernləşdirilməsi, texnoloji proseslərin intensivləşdirilməsi sahəsində tədbirlər görülmüş, alüminium və başqa əlvan metallardan yeni məhsul növlərinin istehsalına başlanılmışdı. Danışdığımız dövrün ən xarakterik cəhətlərindən biri də əlvan metallurgiyanın sürətli inkişafı ilə bağlı idi. Alunit filizindən əsas komponentlərin kompleks alınmasını təmin etmək məqsədi ilə texnoloji proseslər yeni tələblərə uyğun qurulmuş, nəticədə 70-ci illərin II yarısında respublikada qara və əlvan metallurgiyanın inkişafında xeyli irəliləyişə nail olunmuşdu. Əlvan metallurgiyada 70-ci illərin son beş ilində məhsul istehsalı 2,2 dəfə çoxalmış, sahənin daxilində əlvan metallar prokatı, xalq istehlakı malları istehsalı daha üstün inkişaf etmişdi [7]. Belə ki, 1973-cü ildə sahə üzrə satış planı 104,5 % yerinə yetirilmiş, plandan əlavə 3,3 milyon manatlıq məhsul istehsal edilmişdi. 1974-cü ildə Əlvan Metallurgiya Birliyi üzrə məhsul istehsalı xeyli artmış və plan 102,7 % yerinə yetirilməklə, əlavə 2,1 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuşdu (8). 1974-cü ilin sonu üçün Gəncə Alüminium zavodunda bir neçə yeni iri sex işə salınmışdı [12, s.102].

1975-ci il üçün Birlik üzrə 95 milyon manatlıq məhsul istehsalı müəyyənləşdirilmiş, tapşırıqda ilin sonuna qədər 101,5 % əməl olunmuş, plandan əlavə 754 min manatlıq məhsul istehsal edilmişdi [9].

Bütün bu tədbirlər nəticəsində 70-ci illərin sonu – 80-cı illərin əvvəllərində respublika sənayesinin strukturunda bir sıra dəyişikliklər həyata keçirilmişdir ki, bunlar da danışılan dövrdə ictimai istehsalın inkişaf sürətinin daha da artmasına, sahə, sahələr arası proporsiyaların təkmilləşməsinə, elmi-texniki tərəqqinin geniş vüsət almasına, istehsalın səmərəliliyinin yüksəlməsinə, ən nəhayət, əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasına səbəb olmuşdu [12, s.102].

Bilavasitə mövzuya aid sənədlərin tədqiqi sübut edir ki, bəhs edilən dövrdə sənayedə - xüsusilə ağır sənayedə istehsalın səviyyəsinin yüksəldilməsi, əmək məhsuldarlığının artırılması nisbətən sonrakı dövrlərdə də respublika rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olmuşdur. Hətta bu sahədə əmək məhsuldarlığının səviyyəsinin artırılması üçün istehsalda iki növbəli əmək sisteminin təşkili ön plana çəkilirdi. “Azərbaycan SSR-in sənaye müəssisələrindəki avadanlıqlarda növbəli işin təşkilinin faydalılıq əmsalının daha da yüksək səviyyəyə qaldırılması üçün görülmə tədbirlər və bu sahədəki vəziyyət haqqında” Azərbaycan KP MK Bürosunun 31 avqust 1982-ci il tarixli iclasının 66 Nəli Protokolu ilə tanışlıqdan aydın olur ki, respublikanın ən böyük sənaye müəssisələrində iki növbəli iş sisteminə keçidə çox böyük önəm verilmişdir. Belə ki, burada “İttifaqneftmaş” ÜİB-in müəssisələrində avadanlıqlarda növbəli iş sisteminin tətbiqinin müsbət təcrübəsinin toplanması qeyd edilir. Azərbaycan KP MK-nın “İttifaqneftmaş” Birliyi Müəssisələrində avadanlıqlarda növbəli işin faydalılıq əmsalının yüksəldilməsində partiya rəhbərliyinin və təsərrüfat rəhbərlərinin işi haqqında” qərarını yerinə yetirərək müəssisələrin kollektivləri təşkilati, texniki, iqtisadi tədbirləri həyata keçirmişlər ki, nəticədə də metal emalı avadanlıqlarında növbəliliyin əmsalı 1982-ci ildə 1975-ci ildəkinə nisbətən 21% artmış və 1,68-ə, əsas istehsalda isə 1,71-ə çatmış, texnikada prostoya qalma bu dövr-

də 14,0 % azalmışdır. Növbəlilikdə avadanlıqlardan istifadənin faydalılıq əmsalının artması nəticəsində fondverim 9 % artmışdır. Bu istiqamətdə Keşlə maşınqayırma zavodunun eləcə də leyt. Şmidt (keçmiş) – hazırkı Səttarxan, hazırkı Bakı Neft – Mədən avadanlıqları -keçmiş Montin, hazırkı Sabunçu maşınqayırma - keçmiş Kirov, hazırkı Suraxanı - keçmiş Dzerjinski adına zavodlarda nəzərə cəpacaq uğurlar qazanılmışdır ki, burada da faydalılıq əmsalı Birliklərdə olan orta səviyyədən yüksəkdir. İstehsalda yüksək ixtisaslı kadrların hazırlığına, himayədarlığın inkişafına, qabaqcıl təcrübə məktəbinin təşkilinə ciddi fikir verilir. Məhsuldar əməyin mənəvi və maddi cəhətdən stimullaşdırılması sistemi tətbiq edilmişdir.

Bu istiqamətdə elektrotexnika sənayesi müəssisələrində - Bakı Məişət Kondisionerləri, “Azər-kabel”, “Azelektroizolit”, “Elektroçentrolit” zavodlarında böyük işlər görülmüşdür. Belə ki, bu müəssisələrdə növbəli iş sisteminin əmsalı iki növbəli sistemin əmsalına yaxındır.

Lakin müvafiq sənədlərlə tanışlıqdan bəlli olur ki, o vaxtlar bu sahədə nöqsanlar da az olmamışdı. Belə ki, bir sıra nazirlik, birlik, müəssisə rəhbərləri sənayedə istehsal potensialının artırılmasına heç də lazımi diqqət və qayğı göstərmirdilər. Son beş ildə (1977-1982-ci illər) (İ.A.) respublika sənaye müəssisələrində avadanlıqlarda növbəli iş əmsalı dəyişilməmiş və 1,31% səviyyəsində qalmış, ümumiyyətlə maşınqayırma müəssisələrində isə o, cəmi 6,0 % artmış və 1,26 % səviyyəsinə çatmışdır.

Bir çox sənaye müəssisələrində isə növbəli iş əmsalı aşağı düşmüşdür. Belə ki, 1975-ci ildən 1981-ci ilə qədər əlvan metallurgiyada növbəli iş əmsalı 1,48-dən 1,45-ə, qara metallurgiyada 2,19-dən 2,02-ə, sənaye tikintisi materialları istehsalı 1,33-dən 1,31-ə, yeyinti sənayesində 1,41-dən 1,33-ə, şüşə və saxsı məmulatları istehsalı sənayesində 1,63 %-dən 1,42 %-ə düşmüşdür. Bakı mayesiz transformatorlar zavodunda, Xankəndi elektrotexnika zavodunda, Ağdam dəzgahları təchizetmə, “Bakielektroavtomat” zavodlarında və s. müəssisələrdə bu göstəricilər daha aşağı düşmüşdü [2].

Bütün bunları nəzərə alan Azərbaycan KP MK-sı qəbul etdiyi qərarla göstərilirdi ki, respublikanın yuxarıda göstərilən nazirlik, birlik, müəssisələrində işin növbəli əsaslarda qurulması nəticəsində istehsal fondlarının səmərəliliyinin artırılması heç də lazımi tələbatla, yaradılmış istehsal potensialından rəasional şəkildə istifadəyə imkan vermir. Buna görə də Azərbaycan KP MK-sı respublikanın sənaye nazirliyi, birlikləri müəssisə rəhbərləri qarşısına hazırda istehsalda olan avadanlıqlardan istifadə edilmə səmərəliliyinin yüksəldilməsi, dəzgah və mexanizmlərdə növbəli iş sisteminin faydalılıq əmsalının artırılması, bu işlərin həyata keçirilməsi üçün daimi nəzarətin müəyyən edilməsi kimi tələbləri qoyurdu. Beşilliyin sonuna qədər növbəli iş rejimində faydalı iş əmsalı 1,3-dən az olan sənaye müəssisələrində bu göstəricini 1,6-ya, qalanlarda isə ən azı 20%-ə çatdırmaq vəzifəsi qoyulmuşdu. Bu vəzifənin həyata keçirilməsi əlavə kapital qoyuluşu olmadan sənaye məhsulları istehsalını nəzərə cəpacaq dərəcədə artırmağa, istehsalın səmərəsini yüksəltməyə, əhalinin iş yerləri ilə təmin edilməsinə imkan yaradacaqdı [2].

Nəticə. Şübhəsiz ki, bu tədbirlərin həyata keçirilməsi nəticə etibarlı ilə istehsalın inkişaf etməsinə, səmərəliliyinin artırılmasına səbəb olur, əhalinin yeni iş yerləri ilə təmin edilməsinə, rifah hallarının yüksəlməsinə imkan yaradırdı. Geniş miqyasda isə Respublikamızın iqtisadiyyatında çox mühüm rol oynayan ağır sənayenin, xüsusilə onun müasir sahələrinin daha da inkişaf etməsinə səbəb olurdu. Bu isə hazırda yaşadığımız müstəqillik dövründə çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Təbiidir ki, o dövrlərdə yuxarıda qeyd etdiyimiz sənayenin müasir sahələrinin inkişafında Respublikamızın o dövrlərdəki rəhbəri Heydər Əliyev cənablarının da böyük rolu olmuşdu.

ƏDƏBİYYAT

1. AR Pİİ SSA F.1. Siy.62, İş 74, v. 147, 149-151
2. AR Pİİ SSA F.1. Siy.70, İş 110. V.44-50
3. AR MDA, F.2941, Siy. 14, İş 51, v.79
4. AR MDA, F.2941, Siy. 14, İş 51, v.48
5. AR MDA, F.2941, Siy.10, İş 51, v. 101
6. AR MDA, F.2941, Siy. 14, İş 51, v.51-52

7. AR MDA, F.2941, Siy. 14, İş 51, v.52
8. AR MDA, F. 2941, Siy. 14, İş 97, v. 14
9. AR MDA, F.2941, Siy.10, İş 11, v. 12
10. AR KP – nin XXX qurultayının materialları. Bakı: 1981.
11. Əliyev H. Sovet Azərbaycanı, Bakı: 1981, 60 s.
12. Zeynalov İ. Azərbaycanın iqtisadi və sosial inkişafı. (70-80-cı illər). BDU nəşriyyatı, 1996, 314 s.

ИЛЬГАР АБДУЛЛАЕВ

*Учитель истории ШЛК, г.Баку,
кандидат исторических наук, заслуженный преподаватель*

СОЗДАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ СФЕР ТЯЖЕЛОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ССР (1969-1982)

В данной статье рассматривается развитие в нашей Республике в период с 1969 по 1982 год в таких областях, как электроника, приборостроение, радиотехника, станкостроение др. которые для того времени были весьма прогрессивными. В статье анализируется, какие шаги предпринимало руководство Республики для развития указанных прогрессивных областей и какие решения были приняты для их развития. Наряду с развитием упомянутых здесь областей, обсуждаются также недостатки в их развитии. Одной из отличительных черт экономического и социального развития 70-х и 80-х годов стало то, что в эти годы произошли серьезные изменения в структуре промышленности республики. Были созданы новые и современные производственные зоны, научно-технические предприятия.

Ключевые слова: научно-технический прогресс, современные производственные отрасли, кадр, электротехника, оборудоупроизводства.

ILGAR ABDULLAYEV

*History teacher of the SLC, Baku,
PhD in History, Honored Teacher*

ESTABLISHMENT OF MODERN PRODUCTION AREAS OF HEAVY INDUSTRY IN THE AZERBAIJAN SSR (1969-1982)

This article deals with the development in the fields of electrotechnics, device manufacturing, radiotechnics, machine tool making and so on in our republic in 1969-1982s years. It should be borne in mind that these fields were very progressive in those years. In mentioned article it is also spoken how the leadership of the republic took appropriate steps to develop the above mentioned progressive fields and besides it, making appropriate decisions for this purpose has also been taken into account in the article too. Alongside with the development in these fields some shortcomings have also been touched upon.

Keywords: scientific- technical progress, modern production areas, a cadre, electrotechnies, device manufacturing.

Məqalənin redaksiyaya daxil olduğu tarix: 17 iyun 2026-cı il.

Məqalənin çapa qəbul olunma tarixi: 02 oktyabr 2026-cı il.

Rəyçilər: t.ü.f.d. Azad Rzayev, t.e.d. İbrahim Zeynalov.